

Clanek z RadioVaticana.cz: Misericordia et misera

František

těm, kdo čtou tento apoštolský list:
milosrdenství a pokoj.

Misericordia et misera - tato dvě slova užívá svatý Augustín, když komentuje setkání Ježíše a cizoložné ženy (srov. Jan 8,1-11). Nemohl najít krásnější a přiléhavější výraz, který by umožnil chápat tajemství Boží lásky, jež vychází hříšníkovi vstříc: „Zůstali pouze ti dva: ubožačka (*misera*) a milosrdenství (*misericordia*)“ (In Joh 33,5). Kolik božské slitovnosti i spravedlnosti obsahuje tento příběh! Z něho plynoucí ponaučení osvěcuje závěr mimořádného Svatého roku milosrdenství a ukazuje cestu, po které jsme povoláni se ubírat v budoucnosti.

1. Tato evangelní pasáž může být právem pojata jako obraz toho, co jsme ve Svatém roce slavili: čas milosrdenství požadujícího, aby v našich komunitách bylo *slaveno* a *prožíváno* neustále. Milosrdenství totiž nemůže být jakousi vsuvkou v životě církve, nýbrž samotnou její existencí působící zjevnost a hmatatelnost hluboké pravdy evangelia. V milosrdenství se zjevuje všechno; všechno se vyřeší v milosrdné Otcově lásce.

(...)

4. Slavili jsme intenzivní Svatý rok, během něhož jsme obdrželi překypující milost milosrdenství. Jako silné a ozdravné vanutí byly na svět seslány dobrota a milosrdenství Páně. Tváří v tvář tomuto milujícímu pohledu Boha, který k nám byl tak dlouhodobě obrácen, nemůžeme zůstat lhostejní, protože proměňuje život. Předně cítíme potřebu poděkovat Pánu a říci mu: „Byl jsi milostivý, Hospodine, své zemi [...] Odpustils vinu svého lidu, přikryl jsi všechny jeho hříchy“ (srov. Ži 85,2-3). Je tomu právě tak: Bůh přikryl naše viny a svrhnul naše hříchy do mořských propastí (srov. Mich 7,19); už na ně nevzpomíná, hodil je za sebe (srov. Iz 38,17); jako je východ vzdálen od západu, tak jsou naše hříchy od Něho vzdáleny (srov. Ži 103, 12).

V tomto Svaté roce dokázala církev vnímat a zakoušet intenzivní přítomnost a blízkost Otce, který působením Ducha svatého učinil zjevnějším dar a mandát Ježíše Krista týkající se odpuštění. Bylo to skutečně nové navštívení Páně mezi námi. Cítili jsme, jak jeho živoucí vanutí splývá na církev a Jeho slova nám znovu ukázala naše poslání: „Přijměte Ducha svatého! Komu hříchy odpustíte, tomu jsou odpuštěny, komu je neodpustíte, tomu odpuštěny nejsou“ (Jan 20,22-23).

5. Nyní po skončení tohoto Svatého roku je čas pohlédnout vpřed a pochopit, jak nadále věrně, radostně a nadšeně zakoušet bohatství božského milosrdenství. Naše společenství budou moci v díle nové evangelizace být nadále živá a dynamická v té míře, do jaké „pastorační konverze“, kterou jsme povoláni žít (srov. *Evangelii gaudium*, 27), bude denně utvářena obnovitelskou silou milosrdenství. Neomezujme jeho působení; nezarmucujme Ducha, který stále ukazuje nové cesty, po nichž je třeba nést evangelium spásy všem.

(...)

11. Připomínejme si proto s novým pastoračním zanícením apoštolova slova: „Bůh nás smířil se sebou skrze Krista a svěřil nám službu, abychom hlásali toto usmíření“ (2 Kor 5,18). Nám jako prvním bylo odpuštěno v této službě a stali jsme se svědky všeobecnosti odpuštění. Není zákon, ani předpis, který by mohl zabránit Bohu obejmout syna, který se k Němu vrací, uznává, že pochybil, ale rozhodl se začít znovu. Lpět pouze na zákonu znamená mařit víru i božské milosrdenství. Existuje propedeutický smysl zákona (srov. Gal 3,24), jehož cílem je láska (srov. 1 Tim 1,5). Křesťan je nicméně povolán žít novost evangelia, „zákon Ducha, který dává život v Kristu Ježíši“ (Řím 8,2). I v těch nejkomplicovanějších případech, kde existuje pokušení nechat převážít spravedlnost, která se odvozuje z norem, je zapotřebí věřit v sílu, která pramení z božské milosti.

(...)

14. V této naší zvláštní chvíli, k níž mimo mnohé jiné krize patří také krize rodiny, je důležité, aby slova útěchy dospěla do našich rodin. Dar manželství je velké poslání, kterému s Kristovou milostí odpovídá velkodušná, věrná a trpělivá láska. Krása rodiny zůstává nezměněna, navzdory tolika stínům a alternativním návrhům: „Radost z lásky zakoušené v rodině je také radost církve“ (*Amoris laetitia*, 1). Stezka života, která přivádí muže a ženu k setkání, vzájemné lásce a ke slibu složenému před Bohem k věrnosti navždy, je často přerušena utrpením, zradou a osaměním. Radost z daru dětí není imunní před starostmi rodičů o jejich růst, formaci a budoucnost hodnou intenzivního života.

Milost svátosti manželství nejenom posiluje rodinu, aby byla privilegovaným místem zakoušeného milosrdenství, ale zavazuje křesťanskou obec i veškerou pastorační, aby dala vyniknout velké konstruktivní hodnotě rodiny. Tento

Svatý rok však nemůže ztratit ze zřetele komplexnost nynější rodinné reality. Zkušenost milosrdenství nás uschopňuje hledět na všechny lidské těžkosti v postoji Boží lásky, která neustává přijímat a doprovázet (srov. *tamt.*, 291-300).

Nelze zapomínat, že každý s sebou nosí bohatství a tíži vlastních dějin, což jej odlišuje od každého jiného člověka. Náš život s jeho radostmi i bolestmi je něčím jedinečným a neopakovatelným, co plyne před milosrdným Božím zrakem. To vyžaduje především od kněze pozorné, hluboké a prozíravé duchovní rozlišování, aby nikdo nebyl vyloučen a každý v jakékoli životní situaci mohl konkrétně cítit, že je přijat Bohem, aktivně se účastnit společného života a být včleněn do plnosti Božího království spravedlnosti, lásky, odpuštění a milosrdenství.

(...)

16. Končí Svátý rok a uzavírá se Svatá brána, avšak brána milosrdenství našeho srdce zůstává nadále dokořán otevřena. Naučili jsme se, že Bůh se k nám sklání (Oz 11,4), abychom jej mohli také napodobovat skláněním se k bratřím. Stesk mnohých po návratu do domu Otce, který očekává jejich příchod, probouzejí také upřímní a velkodušní svědkové božské něhy. Svatá brána, kterou jsme v tomto milostivém roce prošli, nás uvedla na cestu *čínorodé lásky*, po níž jsme povoláni denně se ubírat s věrností a radostí. Na cestě milosrdenství je možné potkávat mnohé bratry a sestry, kteří natahují ruku, aby ji někdo mohl uchopit a jít společně.

(...)

18. Nadešel čas dát prostor fantazii milosrdenství, aby uvedla v život mnohá nová díla, plody milosti. Církev dnes potřebuje vyprávět o „mnoha jiných znameních“, která Ježíš vykonal a která „nejsou zapsána“ (Jan 20,30), aby byla výmluvným výrazem plodnosti Kristovy lásky a společenství, které z ní žije. Uplynulo již více než dva tisíce let a skutky milosrdenství přesto nepřestávají zviditelňovat Boží dobrotu.

(...)

19. Vynaložíme

proto veškeré úsilí a dávejme nové formy *čínorodé lásce* a zároveň porozumění skutkům milosrdenství. To má inkluzivní rozmach a proto se šíří jako kapka oleje, která nezná hranic. V tomto smyslu jsme povoláni dávat novou tvář oněm s kulkám milosrdenství, které známe odedávna. Milosrdenství totiž překypuje, jde vždycky dál, je plodné. Je jako kvas, kterým kyne těsto (srov. Mt 13,33), a jako hořčičné zrnko, které stává stromem (srov. Lk 13, 19).

(...)

20. Jsme povoláni dávat růst *kultuře milosrdenství*, založené na znovuoobjevování setkávání s druhými; kultuře, v níž se nikdo nedívá na druhého lhostejně, ani neodvrací zrak, když vidí utrpení bratří. *Skutky milosrdenství jsou „rukodělné“*, žádný není stejný jako druhý; naše ruce je mohou utvářet tisícero způsoby a třebaže Bůh, který je inspiruje, je jediný, a jsou z jediné „materie“, kterou je samo milosrdenství, každý nabývá odlišnou formu. Skutky milosrdenství se totiž týkají celého lidského života. A proto můžeme uskutečnit opravdovou kulturní revoluci právě na základě jednoduchosti skutků schopných dosáhnout těla i ducha, tedy života lidí. Je to závazek, který si křesťanská obec může vzít za svůj s vědomím, že Boží Slovo ji neustále volá, aby vyšla ze lhostejnosti a individualismu, do kterého jsme pokoušeni se uzavírat a vést tak pohodlný a bezproblémový život. „Chudé máte mezi sebou vždycky“ (Jan 12,8), říká Ježíš svým učedníkům. Nemáme alibi, které by ospravedlňovalo netečnost, když víme, že se Ježíš ztotožnil s každým z nich.

(...)

21. Zkušenost Svatého roku ať do nás vtiskne slova apoštola Petra: „Kdysi jste žili bez milosrdenství, teď však se jeho milosrdenství na vás projevilo“ (1 Petr 2,10). Nenechávejme si to, co jsme dostali, žárlivě pouze pro sebe; poděleme se s trpícími bratry, aby se jim dostalo opory silou Otcova milosrdenství. Ať se naše komunity otevírají a dosahují k těm, kdo žijí na jejich území, aby se všem dostalo Božího pohlázení skrze svědectví věřících.

Toto je čas milosrdenství. Každý den naší cesty je poznamenán Boží přítomností, která řídí naše kroky silou milosti kterou Duch vlévá do srdce, aby jej ztvárnil a uschopnil k lásce. *Je čas milosrdenství* pro všechny a pro každého, aby si nikdo nemohl myslet, že k němu nedosahuje blízkost Boha a moc Jeho jemnocitu. *Je čas milosrdenství*, aby ti, kdo jsou slabí a bezbranní, vzdálení a osamocení mohli vnímat přítomnost bratří a sester, kteří jsou jim oporou v těžkostech. *Je čas milosrdenství*, aby na sobě chudí pocítili uctivý, ale pozorný pohled těch, kdo překonají lhostejnost a objeví to, co je v životě podstatné. *Je čas milosrdenství*, aby žádný hříšník neustal prosit o odpuštění a pocítil ruku Otce, který vždy přijímá a objímá.

(...)

V Římě u svatého Petra 20. listopadu
na slavnost Krista Krále léta Páně 2016
ve čtvrtém roce pontifikátu

František